

Program

Wychowawczo - Profilaktyczny

*„W wychowaniu chodzi właśnie o to,
aby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem
– o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał;
aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada,
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
tzn. ażeby umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”.*
Jan Paweł II

Program zawiera następujące części:

- I. Misja i wizja szkoły
- II . Założenia ogólne Programu Wychowawczo – Profilaktycznego
- III. Wizja Absolwenta Szkoły
- IV. Zadania wychowawcze i profilaktyczne
- V. Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych
- VI. Kalendarz imprez i uroczystości szkolnych
- VII. Wykaz zajęć pozalekcyjnych
- VIII. Procedury ewaluacji Programu
- IX. Podstawa prawna

I. MISJA I WIZJA SZKOŁY

Misja szkoły:

„Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie”

Jan Sariusz Zamoyski

- z aktu fundacyjnego Akademii Zamojskiej 1600r.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Króla Władysława Jagiełły w Parczewie istnieje po to, aby kształcić i wychowywać młode pokolenie mieszkańców gminy Parczew. Warunkiem efektywności pracy Szkoły jest ściśle powiązanie oddziaływań dydaktycznych, wychowawczych i profilaktycznych, zaś priorytetem wysooka efektywność kształcenia, przygotowanie do dalszej edukacji, zapewnienie warunków wszechstronnego rozwoju każdego ucznia w atmosferze wzajemnego szacunku. Chcemy rozbudzać w uczniach ciekawość świata i zachodzących w nim zmian, miłość do ojczyzny oraz poszanowanie polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym docenianiu wartości kultur Europy i świata oraz kształtować poczucie odpowiedzialności za podjęte działania i przyjmowane na siebie obowiązki (rodzinne i obywatelskie).

Wizja Szkoły Podstawowej Nr 3:

Jesteśmy szkołą nowoczesną, bezpieczną i przyjazną. Pracujemy jako zespół w atmosferze wsparcia i pomocy. Wyposażamy uczniów w wiedzę, umiejętności i właściwe postawy. Proces dydaktyczny i wychowawczy prowadzimy w oparciu o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie systemu wartości, dziedzictwa kulturowego i historycznego. Uczymy kreatywności, z jednoczesnym naciskiem na odpowiedzialność za własne decyzje. Jesteśmy zakorzenieni w tradycji lokalnej i narodowej, będąc jednocześnie otwarci na świat i zmiany w nim zachodzące, chętnie czerpiemy z jego dorobku naukowego i kulturowego.

W pracy dydaktycznej szczególną uwagę zwracamy na kształtowanie kompetencji kluczowych, które zostały wskazane w *„Zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18.12.2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie”*. Wyposażenie uczniów w te umiejętności pozwoli im lepiej uczyć się teraz oraz w przyszłości na dalszych etapach kształcenia, a także

będzie pomocne do osiągania celów społecznych w życiu dojrzałym, pozwoli im łatwiej odnaleźć się we współczesnym świecie, przestrzegać zasad szacunku, stosować zasady właściwej komunikacji oraz dążyć do ciągłego własnego rozwoju, wykorzystując zdobytą wiedzę i umiejętności.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO

Najważniejszą zasadą Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły Podstawowej nr 3 im. Króla Władysława Jagiełły w Parczewie jest **akceptacja wychowanka jako podmiotu wychowawczego** bez jakiegokolwiek dyskryminacji, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych, statusu majątkowego, niepełnosprawności i innych (art. 11 Konwencji o Prawach Dziecka). Dlatego wszelkie oddziaływania wychowawcze i profilaktyczne są organizowane w duchu respektu dla standardów moralnych, ze starannym unikaniem różnego rodzaju manipulacji prowadzących do przedmiotowego traktowania osoby wychowanka, unikaniem wszelkich form przemocy, a także z uwzględnieniem jego predyspozycji intelektualnych, emocjonalnych, osobowościowych i środowiskowych (art. 12, 30 KPD).

Zakłada się, iż najważniejszym środowiskiem wychowawczym w kształtowaniu osobowości ucznia jest jego rodzina. Ona bowiem przekazuje młodemu człowiekowi system wartości i kształtuje jego charakter (art. 18, art. 27 pkt. 2 i 3 KPD). **Szkoła** natomiast **pełni funkcję wspomagającą działania rodziny**, a w razie potrzeby je stymuluje.

Warunkiem efektywności pracy szkoły jest **ściśle powiązanie oddziaływań dydaktycznych, wychowawczych, profilaktycznych i opiekuńczych**. Powinny one mieć na uwadze to, aby zarówno treści przyswajanego przez uczniów materiału, jak i sposób przekazu uwzględniały **najpełniejszy rozwój młodego człowieka**: kształcenie intelektu, rozwój emocji i uczuć, kształcenie umiejętności nawiązywania relacji interpersonalnych, rozwój sfery duchowej, a także kształcenie sprawności ruchowej i dbałość o zdrowie.

Profilaktyka to proces korygujący niedostatki wychowania. Założeniem działań profilaktycznych na terenie szkoły jest prowadzenie profilaktyki uniwersalnej, która adresowana jest do wszystkich uczniów. W zależności od potrzeb prowadzona będzie profilaktyka selektywna adresowana do uczniów, którzy należą do grupy ryzyka oraz profilaktyka skoncentrowana na jednostce, skierowana do uczniów przejawiających zachowania problemowe.

Program obejmuje działania profilaktyczne polegające na:

1. Wspieraniu młodego człowieka w konstruktywnym radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
2. Ograniczaniu i likwidowaniu czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia (szczegóły zawarte w *Raporcie z diagnozy czynników ryzyka i czynników chroniących*).
3. Inicjowaniu i wzmacnianiu czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (szczegóły zawarte w *Raporcie z diagnozy czynników ryzyka i czynników chroniących*).

III. WIZJA UCZNIĄ – ABSOLWENTA SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. KRÓLA WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY W PARCZEWIE

Uczeń po ukończeniu szkoły:

- dostrzega potrzebę uczenia się i własnego rozwoju; (*sfera duchowa*)
- rozwija swoje zdolności i zainteresowania; (*sfera intelektualna*)
- jest przygotowany do podjęcia nauki na wyższym szczeblu edukacji; (*sfera intelektualna*)
- potrafi wykorzystać wiedzę i umiejętności w sytuacjach życiowych; (*sfera intelektualna*)
- potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie; (*sfera intelektualna*)
- potrafi selektywnie i krytycznie korzystać z różnych źródeł informacji; (*sfera intelektualna*)
- jest ciekawy świata dostrzegając jednocześnie jego problemy i zagrożenia; (*sfera intelektualna*)
- dba o zdrowie psychiczne i fizyczne; unika uzależnień; (*sfera fizyczna i duchowa*)
- dba o bezpieczeństwo własne i innych; (*sfera fizyczna i społeczna*)
- jest sprawny fizycznie na miarę swoich możliwości; (*sfera fizyczna*)
- zna i szanuje polskie dziedzictwo historyczne, naukowe, kulturowe i duchowe; z szacunkiem odnosi się do symboli narodowych; (*sfera intelektualna i duchowa*)
- zna historię i tradycje Parczewa i okolic; docenia wartość naszej Małej Ojczyzny; (*sfera intelektualna i duchowa*)
- jest otwarty na europejski i światowy dorobek kultury; (*sfera intelektualna i duchowa*)
- rozpoznaje i kontroluje emocje; (*sfera emocjonalna*)
- wyraża emocje odpowiednio do sytuacji; (*sfera emocjonalna*)
- rozumie i akceptuje swoje emocje; szanuje emocje innych; (*sfera emocjonalna*)
- szanuje godność własną i innych ludzi; (*sfera społeczna i duchowa*)
- jest życzliwy, tolerancyjny i wrażliwy na drugiego człowieka; (*sfera społeczna*)
- zgodnie współpracuje z innymi; (*sfera społeczna*)
- przestrzega ogólnie przyjętych norm społecznych i moralnych; (*sfera społeczna i duchowa*)
- potrafi samodzielnie podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje; (*sfera duchowa*)
- jest gotowy do podejmowania ważnych zadań życiowych; dostrzega potrzebę ciągłego poznawania siebie i dbania o rozwój własnej osobowości; buduje własną hierarchię wartości w duchu humanizmu i chrześcijaństwa; (*sfera duchowa*)

Zaproponowana wizja Absolwenta szkoły wskazuje wartości, jakimi, kierują się w swoich oddziaływaniach wychowawcy i nauczyciele oraz operacjonalizuje cele pracy wychowawczej i profilaktycznej w poszczególnych sferach: fizycznej, intelektualnej, emocjonalnej, społecznej i duchowej.

IV. ZADANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE

1.	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	ADRESACI							ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
			Odziały „0”	Klasy I – II SP	Klasy IV – V SP	Klasy 7 – 8 SP	Klasy III Gim	Nauczyciele	Rodzice		
2.	Monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego	- codzienna kontrola frekwencji - realizacja Programu poprawy frekwencji - współpraca z rodzicami	x	x	x	x	x			- wszyscy nauczyciele - koordynator Programu poprawy frekwencji - wychowawcy	cały rok szkolny
3.	Kultywowanie świąt i tradycji	apele i uroczystości (zgodnie z Kalendarzem imprez i uroczystości szkolnych)	x	x	x	x	x			zgodnie z terminarzem szkolnych świąt i uroczystości	
		udział delegacji młodzieży w miejskich obchodach świąt i uroczystości				x	x			Opiekun SU Opiekun pocztu sztandarowego	11 XI 2018 3 V 2019
4.	Poznawanie Patrona Szkoły	lekcje wychowawcze		x	x	x	x			wychowawcy klas	I semestr
		dzień Patrona szkoły	x	x	x	x	x			zgodnie z terminarzem szkolnych świąt i uroczystości	4 III 2019
		wystawa plastyczna prac uczniów	x	x	x	x	x			Nauczyciel plastyki, nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego	III 2019
5.	Dbanie o wystrój poszczególnych pracowni	- prowadzenie dyżurów klasowych i dbanie o wystrój estetyczny w klasach - dbanie o gazetki w klasach	x	x	x	x	x			Opiekunowie pracowni	cały rok szkolny
6.	Działalność Samorządu Uczniowskiego	działalność Rady SU			x	x	x			Opiekun SU	cały rok szkolny
		działalność sekcji SU (rozrywkowej, plastyczne, porządkowej, technicznej, wolontarystycznej)			x	x	x			Opiekunowie sekcji	
		działalność Pocztu Sztandarowego			x	x	x			Opiekunowie Pocztu	
		działalność Samorządów klasowych		x	x	x	x			Wychowawcy klas	
		wybory Przewodniczącego SU i Rady SU			x	x	x			Opiekun SU	
7.	Utrzymywanie kontaktu z by-	składanie życzeń z okazji Dnia Edukacji				x	x			Opiekun SU	12 X 2018

	łymi pracownikami szkoły	Narodowej, Świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy										21 XII 2018 21 IV 2019
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
8.	Poznawanie historii i tradycji Parczewa i okolic; wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną;	udział uczniów w lokalnych konkursach wiedzy o regionie, konkursach recytatorskich, muzycznych, plastycznych	x	x	x	x	x			Wychowawcy klas, nauczyciele historii, plastyki, muzyki, religii, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego	cały rok szkolny	
		organizowanie rajdów, biwaków, wycieczek tematycznych po Parczewie i okolicach	x	x	x	x	x			Wychowawcy klas, zainteresowani nauczyciele	cały rok szkolny	
		koło fotograficzno – turystyczne „Globfoter”				x	x			p. A. Wiśniewski	cały rok szkolny	
		poznawanie twórczości miejscowych pisarzy i poetów	x	x	x	x	x			Nauczyciele j. polskiego, edukacji wczesnoszkolnej, biblioteki	cały rok szkolny	
		wystawy miejscowych artystów	x	x	x	x	x			Nauczyciele biblioteki	cały rok szkolny	
9.	Poznawanie dorobku kultury narodowej i uniwersalnej w sferze sztuki, nauki, filozofii, etyki, religii, itd.	wyjazdy młodzieży do kin, teatrów, muzeów, filharmonii, skansenów, galerii, Ośrodka Regionalnego w Hołownie; na pokazy fizyczne na UMCS w Lublinie;	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele, wychowawcy	cały rok szkolny	
		lekcje j. polskiego, historii, wos, plastyki, muzyki, zajęć artystycznych, religii, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego	x	x	x	x	x			Nauczyciele j. polskiego, historii, wos, plastyki, muzyki, zajęć artystycznych, religii, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego		
		koła zainteresowań - według wykazu	x	x	x	x	x			Nauczyciele kół		
		spotkania z twórcami kultury	x	x	x	x	x			Nauczyciele		
Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i pracy; określanie predyspozycji potrzebnych do pełnienia różnych ról społecznych	realizacja Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego						x			Doradca zawodowy	cały rok szkolny	
	realizacja Programu nauczania z zakresu doradztwa zawodowego					x						
	- udział uczniów w targach pracy i edukacji - udział uczniów w dniach otwartych w szkołach ponadgimnazjalnych					x	x					

		- diagnoza predyspozycji i uzdolnień uczniów - wycieczki zawodoznawcze										
		spotkania z rodzicami uczniów wykonującymi różne zawody	x	x							Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego	cały rok szkolny
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
10.	Kształtowanie postawy zaangażowania w życie społeczne szkoły i środowiska lokalnego; uwrażliwianie na problemy społeczne (bieda, klęski żywiołowe, akty agresji i terroru); Kształtowanie postaw altruistycznych i postawy otwartości na innych ludzi i postawy akceptacji wobec osób niepełnosprawnych fizycznie, intelektualnie i psychicznie; rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej	sekcja wolontariatu Samorządu Uczniowskiego			x	x	x			Opiekun SU	cały rok szkolny	
		godziny wychowawcze		x	x	x	x			Wychowawcy klas		
		lekcje religii, wos, historii, j. polskiego, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego	x	x	x	x	x			Nauczyciele religii, wos, historii, j. polskiego, , edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego		
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy		
11.	Kształcenie umiejętności odbioru i wartościowania tekstów kultury; kształcenie smaku estetycznego	lekcje j. polskiego, plastyki, muzyki, historii, wos, edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne	x	x	x	x	x			Nauczyciele j. polskiego, plastyki, muzyki, historii, wos, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego	cały rok szkolny	
		wycieczki szkolne, lekcje muzealne, wystawy plastyczne	x	x	x	x	x			Zainteresowani nauczyciele		
		imprezy kulturalne organizowane na terenie szkoły i miasta, regionu, kraju	x	x	x	x	x			Zainteresowani nauczyciele		
12.	Rozwijanie uzdolnień artystycznych i naukowych uczniów	koła przedmiotowe i artystyczne		x	x	x	x			Opiekunowie kół	cały rok szkolny	
		wystawy prac plastycznych uczniów	x	x	x	x	x			Nauczyciel plastyki		
		udział uczniów w konkursach przedmiotowych, muzycznych, plastycznych, recytatorskich, literackich	x	x	x	x	x			Wychowawcy, nauczyciele poszczególnych przedmiotów, opiekunowie kół zainteresowań		

	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4- 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
13.	Wdrażanie do świadomego korzystania z języka jako narzędzia komunikacji i nośnika kultury	konkurs ortograficzny		x	x	x	x			Nauczyciele j. polskiego i edukacji wczesnoszkolnej	cały rok szkolny
		udział uczniów w konkursach literackich			x	x	x			Nauczyciele j. polskiego	
		dbanie o prawidłowe formułowanie wypowiedzi na poszczególnych lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele	
14.	Rozwijanie czytelnictwa	- konkursy czytelnicze, - wystawy, - wycieczki do bibliotek - spotkania z autorami książek	x	x	x	x	x			Nauczyciele biblioteki	cały rok szkolny
15.	Uświadomienie przyczyn, mechanizmów i skutków powstawania niepożądanych i szkodliwych zmian w przyrodzie	- wychowanie przedszkolne - edukacja wczesnoszkolna - lekcje przyrody - lekcje chemii, fizyki, geografii, biologii	x	x	x	x	x			Nauczyciele wychowania przedszkolnego, edukacji wczesnoszkolnej, przyrody, chemii, fizyki, geografii, biologii	cały rok szkolny
		akcja „Sprzątanie świata”			x	x	x			Nauczyciel biologii	wrzesień 2018
16.	Wytwarzanie nawyków uczestnictwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska oraz ekologicznej odnowy środowiska zniszczonego lub zanieczyszczonego	- zbiórka makulatury, - zbiórka nakrętek	x	x	x	x	x			Opiekun SU, nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, nauczyciele oddziałów przedszkolnych, wychowawcy klas	cały rok szkolny
17.	Wzmacnianie prawidłowych relacji dziecka z rodziną opartych na miłości i wzajemnym szacunku	wskazywanie znaczenia rodziny w życiu człowieka na lekcjach języka polskiego, historii, WoS, religii, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego	x	x	x	x	x			Nauczyciele języka polskiego, historii, WoS, religii, edukacji wczesnoszkolnej, wychowania przedszkolnego	cały rok szkolny
		godziny wychowawcze		x	x	x	x			Wychowawcy klas	
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy	
		udział rodziców w spotkaniach i imprezach klasowych i szkolnych	x	x	x	x	x		x	Wychowawcy klas	

	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
18.	Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole	życzliwe relacje między nauczycielami, nauczycielami i uczniami oraz rodzicami, dyrekcją a uczniami, rodzicami i nauczycielami	x	x	x	x	x	x	x	- Dyrekcja, - nauczyciele	cały rok szkolny	
19.	Budowanie prawidłowych relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, w tym wzmacnianie więzi z nauczycielami i wychowawcami;	wieczorki klasowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy klas i oddziałów przedszkolnych	cały rok szkolny	
		wycieczki	x	x	x	x	x			Wychowawcy klas i oddziałów przedszkolnych		
		zajęcia pozalekcyjne	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół zainteresowań		
20.	Budowanie prawidłowych relacji nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów	zebrania klasowe						x	x	Wychowawcy klas i oddziałów przedszkolnych	cały rok szkolny	
		udział rodziców w organizacji wyjść i wycieczek z uczniami						x	x	Wychowawcy klas i oddziałów przedszkolnych, organizatorzy wycieczek		
		udział rodziców w okolicznościowych spotkaniach klas lub kół zainteresowania								x		Wychowawcy klas i oddziałów przedszkolnych, opiekunowie kół zainteresowań
		spotkania integracyjne rodziców i nauczycieli						x	x	Dyrektor		
21.	Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców, doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków; Poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i	indywidualne poszukiwanie różnych rozwiązań						x		Nauczyciele	cały rok szkolny	
		szkolenia rady pedagogicznej						x		Dyrektor		
		szkolenia w ramach zespołów przedmiotowych						x		Przewodniczący zespołów przedmiotowych		

	wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;											
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
		spotkania tematyczne z rodzicami,							x	- Wychowawcy klas, - Pedagog	cały rok szkolny	
22.	Wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców lub opiekunów; Poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;	„Archipelag Skarbów” * Zajęcia współfinansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi							x	Pedagog szkolny	Luty 2019	
23.	Systematyczne rozpoznawanie środowiska rodzinnego i warunków materialnych uczniów	rozmowy z rodzicami uczniów						x		- Wychowawcy klas, - pedagog	cały rok szkolny	
		rozmowy z uczniami	x	x	x	x	x					
		współpraca z MOPS i PCPR, Kuratorską Służbą Sądowniczą, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	x	x	x	x	x	x				
		współpraca z pracownikiem szkolnej służby zdrowia	x	x	x	x	x			- Wychowawcy klas,	cały rok szkolny	
24.	Opieka socjalna i pomoc uczniom	opiniowanie i kierowanie do MOPS, PCPR, Urzędu Miejskiego podań w sprawie: pomocy materialnej (zasiłki losowe, stypendia	x	x	x	x	x			- Wychowawcy klas, - pedagog,	cały rok szkolny	

		szkolne), przydziału bezpłatnych obiadów,										
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
25.	Budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami; Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, rozwiązywania konfliktów, unikania i eliminowania zachowań agresywnych	zajęcia integracyjne	x	x	x	x				- Wychowawcy klas, - pedagog, psycholog	IX – X 2018	
		godziny wychowawcze,	x	x	x	x	x			Wychowawcy klas	cały rok szkolny	
		zajęcia psychoedukacyjne	x	x	x	x	x			Pedagog		
		tradycje klasowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy klas		
		koła zainteresowań	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół		
		wycieczki	x	x	x	x	x			Organizatorzy		
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy		
		analiza zapisów monitoringu wizyjnego (w razie potrzeby); w razie potrzeby udostępnienie rodzicom nagrania z udziałem ich dziecka	x	x	x	x	x		x	Pedagog		
26.	Rozwijanie postawy szacunku i tolerancji wobec odmiennych kultur oraz poglądów i przekonań innych ludzi	lekcje języka polskiego, historii, wos			x	x	x			Nauczyciele j. polskiego, historii, wos	cały rok szkolny	
		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas		
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele wychowania przedszkolnego		
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy		
		udział młodzieży w Festiwalu Trzech Kultur we Włodawie						x			W. Jakubas	09.2018
27.	Kształtowanie postawy odpowiedzialności wobec prawa	spotkania uczniów z policjantem				x	x			Psycholog	cały rok szkolny	
28.	Wyrobienie nawyków higienicznych; zainteresowanie uczniów ochroną zdrowia własnego i cudzego	godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	cały rok szkolny	
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego		
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		
		spotkania z pielęgniarką szkolną	x	x	x	x	x			Pielęgniarka szkolna		
		lekcje przyrody, biologii i w-f, w tym zajęcia na basenie			x	x	x			Nauczyciele przyrody, biologii, w-f		
		współpraca z rodzicami	x	x	x	x	x			Wychowawcy klas		
29.	Kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności	godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	cały rok szkolny	
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego		

	samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;	edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	
		zajęcia psychoedukacyjne	x	x	x	x	x			Pedagog, psycholog	
		rozmowy indywidualne	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele	
		Trening Umiejętności Społecznych * Zajęcia finansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi				x	x	x			Pedagog, psycholog
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
30.	Kształtowanie umiejętności właściwego spędzania wolnego czasu, propagowanie zdrowego stylu życia;	zajęcia świetlicowe „Młodym być - bezpiecznie żyć” * Zajęcia współfinansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy	cały rok szkolny
		koła zainteresowań	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół	
		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	
		Wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego	
		Edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	
		lekcje wf, przyrody, biologii				x	x	x		Nauczyciele przyrody, biologii, w-f	
		zajęcia psychoedukacyjne								Pedagog	
31.	Wdrażanie do przestrzegania przepisów bhp i przepisów ruchu drogowego	godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	cały rok szkolny
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego	
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	
		lekcje informatyki, w-f, chemii, fizyki, techniki				x	x	x		Nauczyciele informatyki, w-f, chemii, fizyki, techniki	
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy	
		Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze					x	x		Opiekun MDP	
		udział w konkursie Bezpieczeństwo w Ruchu Drogowym				x	x	x		A. Wiśniewski	
32.	Wspieranie edukacji rówie-	- projekty edukacyjne - koła zainteresowań	x	x	x	x	x			- opiekunowie projektów	cały rok szkolny

	śniczej i programów równieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.										- opiekunowie kół	
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
33.	Kształtowanie sprawności fizycznej, odporności i hartu	lekcje w-f			x	x	x			Nauczyciele w-f	cały rok szkolny	
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego		
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		
		pozalekcyjne zajęcia sportowe			x	x	x			Prowadzący zajęcia		
		cykl turniejów sportowych	x	x	x	x	x			Nauczyciele w-f, nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i wychowania przedszkolnego		
		działalność Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych					x	x		G. Lis		
		zajęcia na Kompleksie sportowym „Orlik” *Zajęcia współfinansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi	x	x	x	x	x			H. Golecki		
34.	Wdrażanie nawyków i umiejętności sprzyjających zachowaniu zdrowia i sprawności fizycznej w różnych okresach życia i stanach zdrowia	lekcje w-f , przyrody, biologii			x	x	x			Nauczyciele w-f, przyrody, biologii	cały rok szkolny	
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego		
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		
		pozalekcyjne zajęcia sportowe			x	x	x			Prowadzący zajęcia		
		poradki pielęgniarki szkolnej	x	x	x	x	x			Pielęgniarka szkolna		
		indywidualne rozmowy	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele		
		współpraca z rodzicami	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele		
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy		
35.	Rozwijanie wiedzy o źródłach i sposobach odkrywania tego, co chce się wiedzieć	lekcje języka polskiego, informatyki			x	x	x			Nauczyciele j. polskiego, informatyki,	cały rok szkolny	
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		

		lekcje biblioteczne	x	x	x	x	x			Nauczyciele biblioteki	
		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	
		wycieczki szkolne	x	x	x	x	x			Organizatorzy wycieczek	
		koła zainteresowań	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół	
		projekty edukacyjne			x	x	x			Opiekunowie projektów	
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
36.	Kształcenie umiejętności korzystania z technologii informatycznych i odpowiedzialnego korzystania z Internetu	lekcje informatyki			x	x	x			Nauczyciele informatyki	cały rok szkolny
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego	
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	
		koło informatyczne			x	x	x			Opiekunowie kół	
		działalność pracowni multimedialnej		x	x	x	x			Nauczyciele biblioteki	
		spotkania z policjantem			x	x	x			Psycholog, Wychowawcy klas	
		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	
		zajęcia psychoedukacyjne		x	x	x	X			Pedagog, Psycholog	
	współpraca z rodzicami							x	Wszyscy nauczyciele		
37.	Kształcenie umiejętności odkrywania, formułowania i rozumienia problemów oraz poszukiwania różnych dróg ich rozwiązania	lekcje przedmiotowe,			x	x	x			Nauczyciele	cały rok szkolny
		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego	
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy	
		koła zainteresowań	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół	
		zajęcia psychoedukacyjne		x	x	x	x			Pedagog	
	Samorząd Uczniowski			x	x	x			Opiekun SU, Wychowawcy klas		
38.	Kształcenie umiejętności krytycznego odbioru informacji	lekcje przedmiotowe,			x	x	x			Nauczyciele	cały rok szkolny
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego	
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	

		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas		
		koła zainteresowań	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół		
		zajęcia psychoedukacyjne		x	x	x	x			Pedagog, Psycholog		
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
39.	Kształcenie umiejętności oddzielania własnych sądów od uczuć i emocji	zajęcia wykorzystujące dyskusję jako metodę dydaktyczną			x	x	x			Nauczyciele	cały rok szkolny	
		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas		
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego		
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		
		zajęcia psychoedukacyjne	x	x	x	x	x			Pedagog, Psycholog		
40.	Kształcenie umiejętności rozpoznawania, nazywania i właściwej ekspresji uczuć i emocji	lekcje języka polskiego, plastyki, muzyki, rytmiki, zajęć artystycznych	x	x	x	x	x			Nauczyciele języka polskiego, plastyki, muzyki, rytmiki, zajęć artystycznych	cały rok szkolny	
		godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas		
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego		
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		
		zajęcia świetlicowe	x	x	x	x	x			Wychowawcy świetlicy		
		zajęcia psychoedukacyjne		x	x	x	x			Pedagog, Psycholog		
		zajęcia sportowe			x	x	x			Nauczyciele w-f		
		rozmowy indywidualne	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele		
		Trening Umiejętności Społecznych *Zajęcia finansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi				x	x	x			Pedagog, Psycholog	I semestr
		występy muzyczne, recytatorskie, taneczne; udział w przygotowaniu imprez i apeli okolicznościowych	x	x	x	x	x				Wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
41.	Budzenie odpowiedzialności za osobisty rozwój przez podjęcie pracy nad sobą; pomoc w budowaniu własnej hierarchii wartości	godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	cały rok szkolny	
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego		
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej		

		lekcje katechezy	x	x	x	x	x			Katecheci	
		zajęcia psychoedukacyjne		x	x	x	x			Pedagog, Psycholog	
		uczestnictwo w szkolnych i pozaszkolnych kołach zainteresowań	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół	
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN
42.	Wdrażanie do uczciwego i rzetelnego wykonywania codziennych obowiązków	- systematyczna kontrola prac domowych, wiedzy i umiejętności uczniów - systematyczna kontrola obecności uczniów na zajęciach oraz ich punktualności - zachowanie konsekwencji w przestrzeganiu i egzekwowaniu przestrzegania Statutu Szkoły	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
43.	Zapobieganie niepowodzeniom edukacyjnym uczniów	realizacja systemu pomocy psychologiczno - pedagogicznej	x	x	x	x	x			Dyrektor	cały rok szkolny
		Zajęcia logopedyczne	x	x	x	x				logopeda	
44.	Uczenie rozpoznawania sytuacji nacisku i presji ze strony rówieśników i innych osób i kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, w sytuacjach presji, radzenia sobie z aktami agresji i przemocy	godziny wychowawcze			x	x	x			Wychowawcy klas	cały rok szkolny
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego	
		edukacja wczesnoszkolna		x						Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej	
		zajęcia psychoedukacyjne		x	x	x	x			Pedagog, Psycholog	
		rozmowy indywidualne	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele	
		opracowanie <i>Polityki ochrony dzieci i młodzieży przed krzywdzeniem</i>	x	x	x	x	x	x	x	Pedagog	
		spotkania tematyczne dla rodziców nt. wychowywania bez przemocy							x	Dyrektor, Pedagog, psycholog	
		szkolenie Rady Pedagogicznej						x		Dyrektor	
45.	Wzmacnianie poczucia własnej wartości młodzieży	docenianie sukcesów i starań uczniów podczas codziennych zajęć	x	x	x	x	x			Wszyscy nauczyciele	cały rok szkolny
		koła zainteresowań	x	x	x	x	x			Opiekunowie kół	
		godziny wychowawcze		x	x	x	x			Wychowawcy klas	
		wychowanie przedszkolne	x							Nauczyciele wychowania przedszkolnego	
		zajęcia psychoedukacyjne		x	x	x	x			Pedagog, psycholog	
46.	Wzbudzanie zaangażowania i wewnętrznej motywacji do abstynencji od papierosów,	Archipelag Skarbow * Zajęcia współfinansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i				x				Pedagog	II 2019

	alkoholu, substancji psychoaktywnych i przedwczesnej aktywności seksualnej; dostarczanie informacji o konsekwencjach zdrowotnych i społecznych zachowań ryzykownych	Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi										
		lekcje biologii				x	x				Nauczyciele biologii	cały rok szkolny
		konkursy tematyczne			x	x	x				Psycholog	
		współpraca z rodzicami	x	x	x	x	x				Wychowawcy klas	
	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	0	I - II	4 - 5	7 - 8	Gim	N	R	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN	
47.	Interwencje wynikające z łamania przez uczniów Statutu, regulaminów szkolnych i prawa	rozmowy z uczniami	x	x	x	x	x				Wychowawcy, pedagog, psycholog, dyrektor	cały rok szkolny
		analiza monitoringu	x	x	x	x	x				Pedagog	
		współpraca z rodzicami	x	x	x	x	x				Wychowawcy klas	
48.	Zapewnienie bezpieczeństwa uczniów	pełnienie przez nauczycieli dyżurów śródlekcyjnych	x	x	x	x	x				Nauczyciele zgodnie z Regulaminem pełnienia dyżurów	cały rok szkolny
		prowadzenie rejestru osób wchodzących do szkoły i wychodzących	x	x	x	x	x				Woźna	
		zakaz opuszczania budynku szkoły przez uczniów w trakcie lekcji	x	x	x	x	x				- Dyrektor - Nauczyciele	
		Przestrzeganie przepisów bhp w poszczególnych pracowniach	x	x	x	x	x				Wszyscy nauczyciele	
		Opracowanie i realizacja <i>Polityki ochrony dzieci i młodzieży przed krzywdzeniem</i>	x	x	x	x	x				Wszyscy nauczyciele	III 2019
		Godziny wychowawcze nt. bezpiecznych ferii zimowych i wakacji	x	x	x	x	x				Wychowawcy klas	II, VI 2019

V. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

A. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji¹, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 par. 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie prokuratora lub policję.

B. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.

¹ Naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego, włączęgostwo, udział w działalności grup przestępczych – art. 4 par. 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i przestępczością przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

4. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielania pomocy medycznej.
5. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszy policji decyduje
6. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
7. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości² policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeżeli uczeń nie ukończył 18 lat.
8. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
9. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

C. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

D. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

² Stan nietrzeźwości zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do: stężenia we krwi powyżej 0,5 promila lub obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i przestępczością

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego poprzez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub policję (art. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 304 kodeksu postępowania karnego). Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i przestępczością

E. W przypadku, gdy uczeń popełni czyn karalny, nauczyciel podejmuje następujące działania wobec tego ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa :

1. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia;
2. Nauczyciel przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę;
3. Dyrektor / pedagog / psycholog powiadamia rodziców ucznia sprawcy;
4. Gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana, dyrektor niezwłocznie powiadamia policję;
5. Nauczyciel zabezpiecza ewentualnych dowody przestępstwa i przekazuje je policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

Wykaz zachowań definiowanych jako czyny karalne zawiera Załącznik nr 1 do Programu

F. W przypadku, gdy dojdzie do pobicia, nauczyciel podejmuje następujące działania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

1. Nauczyciel powiadamia pielęgniarkę szkolną i udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej
2. Jeżeli stan ucznia tego wymaga nauczyciel bądź pielęgniarka wzywają lekarza;
3. Nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły;
4. Nauczyciel lub dyrektor powiadamia rodziców ucznia;

5. W przypadku kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia dyrektor niezwłocznie wzywa policję.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję – tel. 997 lub 112.

G. W przypadku, gdy nauczyciel spotyka ucznia palącego papierosa lub e-papierosa:

1. Zapewnia sobie zastępstwo
2. Dzwoni do rodziców ucznia i przekazuje uczniowi słuchawkę, by on osobiście poinformował rodziców o swoim zachowaniu.
3. Wpisuje uwagę do Zeszytu uwag;
4. Przekazuje informację wychowawcy klasy;

H. Postępowanie w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka

1. W sytuacji, gdy nauczyciel podejrzewa, że dziecko może być ofiarą przemocy w rodzinie wypełnia „Kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie wobec dziecka”, który stanowi załącznik nr 2 do Programu.
2. Jeżeli w *Liście A* zaznaczony zostanie co najmniej 1 punkt, to:
 - nauczyciel informuje wychowawcę klasy i dyrektora szkoły;
 - uruchamia procedurę Niebieska Karta;
 - jeśli wystąpiło uszkodzenie ciała dziecka lub potrzebuje ono pomocy lekarskiej konsultuje tę potrzebę z pielęgniarką szkolną i/lub (jeśli jest to niemożliwe) wzywa pogotowie;
 - jeśli zachodzi potrzeba umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, dyrektor kontaktuje się z sądem rodzinnym – jeśli nie ma takiej możliwości, kontaktuje się z policją.
3. Jeśli w *Liście A* nie został zaznaczony żaden punkt, nauczyciel sprawdza *Listę B*. Jeśli w *Liście B* został zaznaczony co najmniej 1 punkt:
 - nauczyciel przekazuje informacje wychowawcy oraz pedagogowi i/lub psychologowi i ustalają zadania dotyczące dalszej pomocy dziecku;
 - obserwują dziecko;
 - Podejmują działania wg następującego algorytmu:
 - Krok 1. Spotkaj się z rodzicami i zaproponuj im konsultację u specjalisty w celu diagnozy psychologicznej potrzeb dziecka. Krok 2. Jeśli rodzice nie współpracują i podejrzewasz, że dziecko nie jest bezpieczne, przejdź do trybu A;
 - Krok 1. Porozmawiaj z dzieckiem i ustal poziom jego bezpieczeństwa w rodzinie. Krok 2. Porozmawiaj z rodzicami lub rodzicem, który nie krzywdzi dziecka – w celu zbadania stopnia bezpieczeństwa dziecka w rodzinie;

- Krok 1. Porozmawiaj z rodzicem, który nie krzywdzi dziecka – w celu zbadania stopnia bezpieczeństwa dziecka w rodzinie. Krok 2. Jeśli dziecko nie jest bezpieczne, przejdź do trybu A;
- Zawiadom sąd rodzinny;
- Zawiadom policję;

4. Jeśli w *Liście B* nie został zaznaczony żaden punkt, nauczyciel sprawdza *Listę C*. Jeśli w *Liście C* został zaznaczony co najmniej 1 punkt:

- nauczyciel przekazuje informacje wychowawcy oraz pedagogowi i/lub psychologowi i ustalają zadania dotyczące dalszej pomocy dziecku;
- Wyznaczona osoba rozmawia z dzieckiem, by ustalić poziom jego bezpieczeństwa w rodzinie;
- Wyznaczona osoba rozmawia z rodzicami na temat problemów wychowawczych, bada stopień bezpieczeństwa dziecka w rodzinie;
- Wyznaczona osoba monitoruje sytuację dziecka;
- Po 1, 2 i 3 miesiącach wyznaczona osoba wypełnia ponownie kwestionariusz;

I. W sytuacji, gdy uczeń zgłosi zaginięcie jakiegoś przedmiotu lub pieniędzy

1. Nauczyciel wraz z uczniem sprawdzają miejsca, w których uczeń mógł schować lub zgubić daną rzecz lub pieniądze. W tym celu również rozmawia z uczniami towarzyszącymi uczniowi;
2. Jeśli istnieje podejrzenie kradzieży, nauczyciel informuje rodziców ucznia i zgłasza sprawę dyrektorowi.
3. Dyrektor powiadamia policję o kradzieży na terenie szkoły

Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za sprzęt elektroniczny przynoszony do szkoły przez uczniów.

VI. WYKAZ ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH

LP	Dziedzina	Rodzaj zajęć	Uczestnicy	Nauczyciel prowadzący
1.	Biologia, geografia	Przygotowanie do egzaminu gimn.	kl. III	Elżbieta Cieniuch
2.	chemia	Przygotowanie do egzaminu gimn.	kl. III Gim	Dorota Goździk
3.	chemia	koło zainteresowań	kl. III Gim	Dorota Goździk
4.	czytanie i pisanie	Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne	kl. 0, IV, V, VII, VIII SP kl. III Gim	Katarzyna Kowalczuk
5.	czytanie i pisanie	Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne	kl. II SP	Ewa Brzozowska
6.	czytanie i pisanie	Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne	kl. SP	Anna Markowska
7.	doradztwo zawodowe	doradztwo zawodowe	kl. III Gim	Agnieszka Chojnacka
8.	umiejętność uczenia się	Akademia Sukcesu	kl. IV, VII SP	Katarzyna Kowalczuk

9.	fizyka	koło zainteresowań	kl. VIII SP, kl. III Gim	Sylwester Baryła
10.	fizyka	koło zainteresowań	kl. VII SP	Adam Wiśniewski
11.	fotografika	Koło fotograficzno – turystyczne “Globfoter” * Zajęcia współfinansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi		Adam Wiśniewski
12.	geografia	Przygotowanie do egzaminu gimn.	kl. III Gim	Agnieszka Wilczyńska
13.	historia	Przygotowanie do egzaminu gimn.	kl. VIII SP kl. III Gim	Magdalena Dziwulska
14.	historia	koło zainteresowań	kl. VII	Bożena Czerska
15.	historia	koło zainteresowań	kl. VIII	Magdalena Dziwulska
16.	historia	koło zainteresowań	kl. III Gim	Jolanta Howorus
17.	historia	koło zainteresowań	A. Bartnicka	Jolanta Howorus
18.	informatyka	koło zainteresowań		Grzegorz Lis
19.	język angielski	Przygotowanie do egzaminu gimn.	kl. III gim	Marta Caruk - Iwanejko
20.	język angielski	Przygotowanie do egzaminu	kl. III a, b, c Gim	Barbara Kwiatek
21.	język angielski	koło zainteresowań		Kinga Koperczuk
22.	język angielski	koło zainteresowań	kl. IV SP	Ewa Tyborowska
23.	język angielski	koło zainteresowań	kl. VII VIII SP, III Gim	Marta Zakrzewska – Bloch
24.	język niemiecki	Przygotowanie do egzaminu gimn.	kl. III Gim	Natalia Ignatiuk
25.	język niemiecki	koło zainteresowań	kl. VII SP	Justyna Hawryluk
26.	język niemiecki	koło zainteresowań	kl. III Gim	Milena Wituch
27.	język polski	koło zainteresowań	Kl. III	Ewa Borsa
28.	język polski	koło zainteresowań	kl. V SP	Izabela Bzoma
29.	język polski	koło zainteresowań „Sztuka i ja” * Zajęcia współfinansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii i Gminnego Programu przeciwdziałania Alkoholizmowi	kl. III a, c Gim	Witold Jakubas
30.	język polski	koło zainteresowań	A. Bartnicka	Witold Jakubas
31.	język polski	koło zainteresowań	kl. III Gim	Barbara Ostrowska
32.	język polski	koło zainteresowań	kl. III Gim	Alina Rokicka
33.	język polski	koło zainteresowań	kl. VIII SP	Alina Rokicka
34.	język rosyjski	Przygotowanie do egzaminu gimn.	kl. III Gim	Dorota Kopińska
35.	kompetencje emocjonalno- społeczne	Terapia indywidualna	kl. II b	Katarzyna Kowalczuk
36.	kompetencje emocjonalno- społeczne	Trening Umiejętności Społecznych * Zajęcia finansowane z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narko- manii i Gminnego Programu prze- ciwdziałania Alkoholizmowi	kl. IV - V SP	Katarzyna Kowalczuk

37.	matematyka	koło zainteresowań	kl. VIII SP, kl. III Gim	Anna Kowalska
38.	matematyka	zajęcia korekcyjno – kompensacyjne z matematyki	kl. IV - V SP, kl. III Gim	Katarzyna Kowalczuk
39.	matematyka	koło zainteresowań	kl. III Gim	Grzegorz Lis
40.	matematyka	koło zainteresowań	kl. V, VIII SP, kl. III Gim	Irena Waniowska
41.	matematyka	koło zainteresowań	kl. IV - VII SP	Krystyna Włoszek - Szlachta
42.	matematyka	koło zainteresowań	A. Bartnicka	Krystyna Włoszek - Szlachta
43.	muzyka	Chór „GAUDIUM” * zajęcia współfinansowane ze środków Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu w ramach projektu „Akademia Chóralna - Śpiewająca Polska”	kl. IV, V, VII, VIII SP, III Gim	Ewa Borsal, Katarzyna Kowalczuk
44.	muzyka	Chór „GAUDIUM JUNIOR”	kl. 0 – II SP	Ewa Borsal, Katarzyna Kowalczuk
45.	edukacja wczesnoszkolna	Program innowacyjny	kl. I b SP	Ewa Brzozowska, Katarzyna Kułak
46.	muzyka	Zespół wokalny - instrumentalny		Paweł Gdela
47.	edukacja wczesnoszkolna	Program innowacyjny	kl. I a SP	Anna Markowska
48.	muzyka	koło taneczne	kl. II b SP	Anna Steć
49.	muzyka	koło taneczne	kl. II a SP	Anna Izdebska
50.	plastyka	koło zainteresowań	kl. IV, V, VII, VIII SP, kl. III Gim	Agata Oleksiewicz
51.	plastyka	Sekcja plastyczna Samorządu Uczniowskiego	kl. IV, VII SP, II i III Gim	Agata Oleksiewicz
52.	religia	zajęcia Biblijne	kl. III Gim	Katarzyna Błażewicz
53.	religia	zajęcia z religii		Bożena Chrapicka
54.	religia	Zajęcia Biblijne		Maria Suchorab
55.	Samorząd Uczniowski	Poczet Sztandarowy	kl. VII, VIII SP, kl. III Gim	Ewa Borsal, Paweł Gdela
56.	Samorząd Uczniowski	Rada Samorządu	Kl. III Gim	Katarzyna Kowalczuk
57.	Samorząd Uczniowski	Sekcja rozrywkowa	kl. IV, V, VII, VIII SP, III Gim	Katarzyna Kowalczuk
58.	Samorząd Uczniowski	Sekcja wolontariatu	kl. IV, V, VII, VIII SP, III Gim	Katarzyna Kowalczuk
59.	sport	Koszykówka dziewcząt		Urszula Czarnacka

60.	sport	Koszykówka	chłopcy kl. IV - V	Hubert Golecki
61.	sport	Siłownia	kl. III Gim	Andrzej Turowski
62.	sport	Piłka nożna dziewcząt		Antoni Izdebski
63.	sport	Zajęcia gimnastyczno - taneczne	kl. V SP	Anna Janczewska
64.	sport	Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza		Grzegorz Lis
65.	sport	Tenis stołowy	kl. III Gim	Ryszard Matysiewicz

VII. KALENDARZ IMPREZ I UROCZYSTOŚCI SZKOLNYCH

LP	Uroczystości i imprezy	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne i współodpowiedzialne
1.	Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 2018/2019	03.09.2018	Dyrektor Andrzej Turowski Poczet sztandarowy: Ewa Borsa Cz. oficjalna: Katarzyna Kowalczuk Dekoracja: Agata Oleksiewicz
2.	XV Bieg Jagielloński	21.09.2018	Antoni Izdebski Nauczyciele wychowania fizycznego
3.	Lekkoatletyczne Igrzyska „Orlika”	IX – X 2018	Nauczyciele wychowania fizycznego
4.	Europejski Dzień Języków Obcych	IX 2018	Nauczyciele języków obcych
5.	Dzień Chłopaka – dyskoteka	30.09.2018	Samorząd Uczniowski Katarzyna Kowalczuk
6.	Dzień Edukacji Narodowej	12.10.2018	Dyrektor Andrzej Turowski Poczet sztandarowy: Ewa Borsa, Paweł Gdela Cz. oficjalna: Katarzyna Kowalczuk Dekoracja: Agata Oleksiewicz Cz. Artystyczna: Ewa Borsa, Katarzyna Kowalczuk, Anna Steć
7.	Pasowanie uczniów klas I	X 2018	Dyrektor Andrzej Turowski Wychowawcy klas I Poczet sztandarowy: Ewa Borsa, Paweł Gdela Samorząd Uczniowski: Katarzyna Kowalczuk
8.	Pasowanie na „zerówiaka”	X 2018	Nauczyciele oddziałów przedszkolnych
9.	100 Rocznica Odzyskania Niepodległości	09.11.2018	Dyrektor Andrzej Turowski (zgodnie z Harmonogramem obchodów 100 – lecia Niepodległości Polski)
10.	Święta Bożego Narodzenia - jasełka	21.12.2018	Nauczyciele religii Chóry: Ewa Borsa, Katarzyna Kowalczuk
11.	Dzień Babci i Dziadka	0 – II 2019	Nauczyciele klas 0, I, II SP
12.	Gimnazjówka	II 2019	Rada Rodziców Wychowawcy klas III
13.	Choinka szkolna	II 2019	Rada Rodziców
14.	Poczta Walentynkowa	08.02.2019	Samorząd Uczniowski Katarzyna Kowalczuk
15.	Dzień Patrona Szkoły	04.03.2019	Dyrektor Andrzej Turowski (zgodnie z Harmonogramem obchodów)

16.	Dzień Kobiet - apel	08.03.2019	Katarzyna Kowalczuk Agata Oleksiewicz
17.	Święto Konstytucji 3 Maja	V 2019	Jolanta Howorus
18.	Dzień Dziecka	01.06.2019	Rada Rodziców
19.	Zakończenie roku szkolnego klas „0” Dzień Rodziny	18.06.2019	Nauczyciele oddziałów przedszkolnych
20.	Zakończenie roku szkolnego	21.06.2019	Dyrektor Andrzej Turowski Poczet sztandarowy: Ewa Borsa, Paweł Gdela Cz. oficjalna: Katarzyna Kowalczuk Dekoracja: Agata Oleksiewicz
21.	Inne zawody sportowe	Zgodnie z Kalendarzem Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego	

VIII. STRATEGIA EWALUACYJNA

Celem ewaluacji Programu Wychowawczo – Profilaktycznego naszej Szkoły jest ocena jego wartości i skuteczności, dlatego do najważniejszych zadań prowadzonej ewaluacji będzie należało:

- ocena skuteczności działań wychowawczych w odniesieniu do celów wychowawczych zawartych w wizji absolwenta SP3 w Parczewie
- ocena poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole;
- ocena znajomości zasad bezpiecznego korzystania z Internetu i portali społecznościowych;
- ocena znajomości zasad dotyczących zdrowego trybu życia, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień;

Zgodnie z procedurą PRE-POST Program Wychowawczo – Profilaktycznego SP3 będzie poddany ewaluacji na zakończenie każdego roku szkolnego poprzez diagnozę wybranych obszarów.

Ewaluacja będzie prowadzona przez zespół złożony z:

- pedagoga,
- psychologa,
- wychowawców,
- wybranych nauczycieli.

Procedura ewaluacyjna obejmuje:

- wskazanie skuteczności działań wychowawczych nauczycieli i dyrekcji,
- analizę problemów zgłaszanych pedagogowi i psychologowi,
- badania ankietowe kierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców, (w tym standaryzowanych)
- formułowanie wniosków i rekomendacji,
- diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących,
- modyfikację programu wychowawczo-profilaktycznego;

Podstawowe metody i narzędzia ewaluacyjne to:

- ankiety skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli,
- analiza wyników przeprowadzonych ankiet,

- obserwacja,
- analiza dokumentów szkolnych.

Uzyskane wyniki i sformułowane wnioski z ewaluacji będą przedstawiane Radzie Pedagogicznej i Radzie Rodziców na koniec roku szkolnego oraz uwzględnione w konstruowaniu Programu Wychowawczo – Profilaktycznego na kolejny rok szkolny.

IX. PODSTAWA PRAWNA:

- ✓ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2017 poz. 356)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015 poz. 1249)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591)
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 nr 180 poz. 1493 z późn. zm.)
- ✓ „Konwencja o prawach dziecka” przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.)
- ✓ Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie.

ZACHOWANIA UCZNIÓW BĘDĄCE CZYNAMI KARALNYMI

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich znajduje zastosowanie między innymi w postępowaniach w sprawach o czyny karalne – w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyły lat 17. Mimo, że pod pojęciem czynu karalnego mieszczą się wszystkie przestępstwa, to katalog wykroczeń zawiera jedynie ściśle wskazane czyny.

Zgodnie z art. 1 § 2 pkt 2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich przez czyn karalny rozumie się czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe oraz wskazane w pkt b wykroczenia. Chodzi zatem o przestępstwa określone w Kodeksie karnym, Kodeksie karnym skarbowym oraz tzw. przestępstwa pozakodeksowe wskazane w innych ustawach.

Wykroczeniami, które ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich wlicza w katalog czynów karalnych są wykroczenia określone w następujących przepisach Kodeksu wykroczeń:

- art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpieczny przedmiotu w miejscu publicznym,
- art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,
- art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,
- art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,
- art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,
- art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,
- art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,
- art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,
- art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,
- art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy,
- art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,
- art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego.

**Kwestionariusz oceny ryzyka
występowania przemocy w rodzinie wobec dziecka**

Lista A - INFORMACJA (uzyskana od dziecka lub bezpośredniego świadka)

A.1. Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.

A.2. Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami.

A.3. Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

A.4. Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.

•A.5. Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania.

•A.6. Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).

•A.7. Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.

•A.8. Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby zamieszkującej w jego domu).

Informacje te należy uznać za istotne niezależnie od własnego zdania w tej sprawie

Lista A - OBSERWACJA (dokonywana przez pracownika)

•A.9. Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

•A.10. Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała i/lub rany na ciele w różnych stadiach gojenia się, itp.

•A.11. Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp.

Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np. opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

Lista A - podsumowanie

Lista B - OBSERWACJA (dokonywana przez pracownika)

- B.1. Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub w zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.
- B.2. Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np. lękiem, izolacją, autoagresją, agresją (zagroza bezpieczeństwu innych dzieci), itp.
- B.3. Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: gryzie się, szczypie się, uderza głową. Dziecko jest od jakiegoś czasu lub stale apatyczne, ospałe, nie ma chęci do zabawy, eksploracji rozwojowej.
- B.3. Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije się, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka, np.: ucieczki z domu, używanie substancji psychoaktywnych, ryzykowne kontakty, itp.
- B.4. Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.
- B.5. Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki.

LISTA B - INFORMACJE (dotyczące rodziców)

- B.6. Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.
- B.7. Rodzice nie współpracują przy udzielaniu pomocy, wsparcia dziecku.
- B.8. Dziecko zostało rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostaje bez opieki osoby dorosłej i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.
- B.9. Na terenie placówki, pozostając w kontakcie z dzieckiem, rodzic znajduje się pod wpływem substancji psychoaktywnych, np. alkoholu, narkotyków, itp. lub (dotyczy młodszych dzieci) nie zgłasza się po odbiór dziecka.
- B.10. Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.

Lista B – podsumowanie

Lista C - OBSERWACJA LUB INFORMACJA (od osób będących w kontakcie z dzieckiem / rodzicami)

- C.1. Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.
 - C.2. Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.
 - C.3. Rodzic nadużywający substancji psychoaktywnych, np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp.
 - C.4. Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.
 - C.5. Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.
 - C.6. Dziecko o szczególnych potrzebach wychowawczych lub edukacyjnych, u którego występuje jedno lub więcej spośród następujących zjawisk: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenia rozwojowe, niepełnosprawność.
 - C.7. Niskie kompetencje wychowawcze rodziców/niewydolność wychowawcza/brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.
 - C.8. Matka i/lub ojciec poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.
 - C.9. Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.
- Lista C - podsumowanie

**Kwestionariusz został opracowany zgodnie ze wskazówkami
podanymi przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (www.ore.edu.pl)**